

EOP

ELÄINOIKEUSPUOLUE

ÄÄNI ELÄMÄLLE

ON ELÄINPOLITIIKAN AIKA

Eläinoikeuspuolueen eduskuntavaaliohjelma 2019

JOHDANTO

Eläinoikeuspuolueen tavoitteena on yhteiskunta, jossa kaikilla elollisilla olennoilla on oikeus omaan elämäänsä ja vapauteen, joita rajoittavat ainoastaan toisten yksilöiden vastaavat oikeudet. Kevään 2019 eduskuntavaaleissa on eläinpolitiikan aika.

Eläinoikeuspuolueen eduskuntavaaliohjelmassa on kolme eläinpoliittista kärkiteemaa:

- Tulevaisuus on kasvitutannossa
- Jokaisella yksilöllä on itseisarvo
- Kohti eettistä eläinsuhdetta

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Eläinoikeuspuolue esittää, että

- verotusjärjestelmä muutetaan suosimaan kasviperäisiä tuotteita
- kasviperäisten tuotteiden alv-prosenttia lasketaan
- eläinperäisille elintarvikkeille säädetään haittavero
- eläinperäisten elintarvikkeiden ylituotannon tukistoista luovutaan välittömästi
- eläinperäisten tuotteiden vientiä edistävistä toimista luovutaan
- eläinperäisiin tuotteisiin lisätään kuolinkerroin
- kaupunki- ja sisäviljelyä, vertikaaliviljelyä ja julkisen tilan haltuunottoa kasvitutantoon tuetaan
- erikoiskasveista saatavien raaka-aineiden markkinointia kehitetään ja yrityksille mahdollistetaan kannusteita jatkojalostukseen
- eläintuotannolle luodaan lopettamistuki ja luopuville eläintuottajille lainojen anteeksiotto-ohjelma
- eläimen itseisarvo kirjataan lakiin
- muunlajisten eläinten perusoikeudet kirjataan Suomen perustuslakiin – prosessi käynnistetään jo tulevalle vaalikaudella
- parsinavetat ja porsitushäkit kielletään
- broilerin pitäminen tuotannossa kielletään
- kaikkiin teurastamoihin veloitetaan välittömästi asennettavaksi pakollinen kameravalvonta
- teurastajien työoloihin ja työperäisiin mielenterveysongelmiin kiinnitetään huomiota
- eläinasiavaltuutetun virka perustetaan
- turkistarhaus lakkautetaan välittömästi
- eläinten haitalliseen jalostukseen puututaan
- eläinkokeiden vaihtoehtoisille menetelmille ja näiden kehittämiseksi ja tutkimukselle myönnetään lisärahoitusta.

Muut teemamme ovat:

- Elinvoimainen ympäristö tuleville sukupolville
- Ihmisarvo kuuluu jokaiselle
- Inhimillinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Eläinoikeuspuolue esittää, että

- fossiilisista energialähteistä irtaudutaan
- lentämistä aletaan rajoittaa
- ympäristölle haitallisia verotuksia karsitaan
- kiinteistöjen energiatehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä tuetaan tuomalla uusiutuvan energian käyttöä parantavat investoinnit kotitalousvähennyksen piiriin
- metsät ja suot on säilytetään hiilensitojina
- korkeakoulujen tulosriippumaton perusrahoitus turvataan
- toisen asteen koulutus järjestetään aidosti maksuttomaksi
- perustulokokeilua laajennetaan
- palkkatyön työajan vähentämiseen luodaan erilaisia kokeiluja eri aloille
- työn ja perheen yhteensovittamista helpotetaan
- huumausaineiden käytön rangaistavuudesta luovutaan
- vanhustyön hoitajamitoituksia nostetaan
- vanhusasiavaltuutetun virka perustetaan

- translaki uudistetaan
- juridisen sukupuolen määritelmään otetaan käyttöön kolmas sukupuolikategoria
- ympäristöpakolaisuus lisätään osaksi pakolaisuuden määritelmää
- turvapaikanhakijan oikeusturvaa parannetaan hakemuksen käsittelyprosessin aikana
- vuosittainen pakolaiskiintiö nostetaan vähintään samalle tasolle kuin Ruotsissa
- rauhan- ja ihmisoikeusjärjestöille myönnettäviä järjestötukia korotetaan
- siirrytään entistä selektiivisempään, sukupuolineutraaliin ja vapaaehtoisuuteen perustuvaan asevelvollisuuteen.

TULEVAISUUS ON KASVITUOTANNOSSA

Haluamme Suomeen kokonaisvaltaisen ruokapolitiikan uudistuksen. Tämä vaatii sekä kuluttajien käyttäytymisen ohjaamista hintasignaalilla että teollisuuden ja alkutuotannon haitallisten tukien poistamista ja uudelleen ohjaamista kestävään tuotantoon.

Suomessa viljellään vahvan kansallisen tukipolitiikan voimin kaikilla leveysasteilla, ja sillä on ollut vaikutuksensa tuotantokenteeseen. Viljaa tuotetaan vuosittain lähes neljä miljardia kiloa, josta kaksi kolmasosaa käytetään eläinten rehuksi. Maatalouden kannattavuus on heikko ja tukijärjestelmä kallis. Suomen on aika arvioida tukipolitiikkaansa ja herätä maatalousalan uudistamistarpeisiin.

Maataloustuotantoa pitää kehittää eettisempään ja kestävämpään suuntaan. Tarvitsemme kannattavampaa ja kestävämpää maatalouspolitiikkaa, joka edistää sekä ihmisten että eläinten hyvinvointia. Käytännön toteutuksen haasteet eivät ole este periaatteen hyväksymiselle: julkisen vallan ohjauksenoja tulee käyttää siihen, että kulutusta ohjataan pois eläintuotteista kohti kasvipohjaisia raaka-aineita.

LIHAVERO ELI KASVI- JA ELÄINTUOTANNON VEROKOHTELUN ERIYTTÄMINEN

Suomalaista verotusjärjestelmää on muutettava suosimaan kasviperäisiä tuotteita. Kasviperäisten elintarvikkeiden alv-prosenttia tulee laskea ja eläinperäisiä ainesosia sisältävien tuotteiden prosenttia nostaa.

Eläinperäisille elintarvikkeille tulee säätää erillinen haittavero. Haittaverossa on huomioitava eläinperäisiin elintarvikkeisiin sisältyvä moraalinen painolasti. Eläinoikeuspuolueelle ei riitä, että tuotteita verotetaan päästöt ja eläinten hyvinvointi huomioiden, vaan eläinten hengen vaatineiden tuotteiden hinnassa pitää näkyä kuolinkerroin. Kuolinkerroin tulee lisätä käytännössä kaikkiin eläintuotteisiin, sillä jokaisessa tuotantomuodossa esiintyy mm. poikaskuolleisuutta. Suurin osa tuotantoeläiminä pidettävistä yksilöistä kokee ennenaikaisen kuoleman. Broilerit tainnutetaan muutaman viikon, siat kaasutetaan muutaman kuukauden ikäisinä. Munantuotantoon tarpeettomat kukkopojat murskataan heti niiden kuoriuduttua. Ennenaikaisen kuoleman ja tuotteen vaatiman kuoleman täytyy näkyä eläinperäisen tuotteen hinnassa. Kuolinkerroin voitaisiin toteuttaa niin, että eri eläinperäiset tuotteet jaettaisiin esimerkiksi kolmeen eri veroluokkaan. Korkeimpaan veroluokkaan kuuluisivat eläintuotannon alat, joissa kuolleisuus on suurinta ja lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistaminen heikointa. Alemmaan veroluokkaan voisi kuulua tuotteet, jotka sisältävät vain vähän eläinperäisiä aineita ja joissa eläinten hyvinvointi on todennettu.

Molemmat uudistusvaihtoehdot ohjaavat kulutusta terveellisiin, ympäristön resursseja säästäviin kasvipohjaisiin tuotteisiin, minkä lisäksi ihmisten ja luonnon hyvinvointia kuormittavien eläintuotteiden käyttäjät osallistuvat näin verotuksen kautta yhteiskunnalle aiheuttamiensa kustannusten, kuten vesien pilaantumisen ja ilmastonmuutoksen seurausten, maksamiseen. Esitämme, että yllä eriteltyt muutokset toteutetaan tulevan vaalikauden aikana.

MAATALOUSTUKIEN UUDELLIENSUUNTAAMINEN

Eläinoikeuspuolueen yhtenä merkittävimpänä tavoitteena on muuttaa maataloustukijärjestelmää siten, että se suosii suoraan ihmisille kelpaavan kasvisravinnon tuotantoa.

Haluamme säilyttää ruuantuotannon Suomessa, koska on jokaisen valtion tehtävä ylläpitää huoltovarmuutta. Suomessa on paljon ainutlaatuista osaamista sekä alkutuotannossa että elintarviketeollisuudessa, ja siksi meillä on kaikki edellytykset tulla kestävä, kasvipohjaisen ruuantuotannon mallimaaksi, jonka esimerkkiä muut maat seuraavat. Elintarviketuotantoon liittyvää osaamistamme tulee arvostaa ja vaalia. Jotta suomalainen ruuantuotanto säilyttää korkean laatunsa myös jatkossa, tarvitaan myös yhteiskunnan tukea ja ohjausta.

Tällä hetkellä veronmaksajien rahoilla ylläpidetään sektoria, joka ei ole kannattava taloudellisesti tuottajille eikä yhteiskunnalle ja joka aiheuttaa negatiivisia ulkoisvaikutuksia esimerkiksi ympäristö- ja ilmasto-ongelmien muodossa. Koska eläintuotannossa on huono hyötysuhde ja eläintuotannon subventoiminen maataloustuilla haittaa resurssien järkevää ja oikeudenmukaista käyttöä, siitä on vähitellen luovuttava.

Eläinperäisen tuotannon tuista on luovuttava astettaen aloittaen suurimmista tukimuodoista, eli esimerkiksi maidontuotan-

non pohjoisen tuesta ja sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetusta tuesta. Eläinperäisten elintarvikkeiden ylituotannon tukistoista on luovuttava välittömästi. Myös eläinperäisten tuotteiden vientiä edistävästä toimista tulee luopua. Peltomaan rakenne on heikentynyt, monimuotoisuus vähenemässä ja ravinteita huuhtoutuu vesistöihin. Maataloustukien suuntaaminen ihmisravinnon tuottamiseen tukisi kestävää maataloutta. Monipuolisesti eri lajeja suosimalla voimme kasvattaa omavaraisuutta ja vähentää maaperän köyhtymistä. Kun tuotamme ruokaa suoraan ihmisille, tarvitaan vähemmän peltopin-ta-alaa. Vapautuvaa maa-alaa voidaan metsittää.

Eläinlääkintökohtaisissa korvauksissa on tällä hetkellä käytössä hehtaarikohtainen minimieläinmäärä. Tarvetta on ottaa käyttöön hehtaarikohtainen maksimieläinmäärä, jolla ohjataan eläinmäärän ja hehtaarien tasapainottamiseen sekä ravinnekierron että eläinten hyvinvoinnin takia. Maksimieläinmäärä vähentää osaltaan viljanviljelyn ja karjatalouden eriytymistä.

Kannatamme nuorten viljelijöiden tukemista ja eläinperäisten tukien siirtämistä muun muassa kasvihuonetuotannolle ja puutarhatuotteiden varastointitukeen. Samalla esitämme 'nuoren viljelijän tuen' muuttamista muotoon 'aloittavan viljelijän tuki'. Kasvihuonetuotannon tukea ja puutarhatalouden varastointitukea voidaan kasvattaa. Lähtötuotannon muotoja, kuten kaupunki- ja sisäviljelyä, on pyrittävä kasvattamaan tukemalla esimerkiksi vertikaaliviljelyn kehittämistä ja julkisen tilan hallitun kasvu- ja tuotantoon. Uudet tavat tuottaa ruokaa nk. solumaatalouden keinoin tulee ulottaa ruoantuotannon tukien piiriin ja esimerkiksi keinolihan tutkimukseen on panostettava.

Kasvinviljelystä ihmisravinnoksi pitää tehdä kannattavampaa ja tuottoisampaa kehittämällä parempia viljelykäytäntöjä sekä jalostamalla Suomen olosuhteisiin parempia lajikkeita. Viljelykierrossa käytetyt erikoiskasvit parantavat maan rakennetta, ja voivat tuoda lisätuloja viljelijälle. Niistä saatavien raaka-aineiden markkinointia ja tuotekehitystä on kehitettävä ja luotava yrityksille kannusteita jatkojalostukseen. Proteiinikasvien jatkojalostusmenetelmiä tulee tutkia ja kehittää entistä enemmän. Tukia tulee suunnata kasviproteiinien tuotantoon lisäämällä valkuaiskasvituen määrää ja tuetaan kasviproteiinituotannon monipuolistumista. Tukipolitiikassa pitää huomioida, että maataloustuet ovat käytettävissä myös uudenlaiseen ruoantuotantoon silloin, kuin se on perusteltua.

ELÄINTUOTANNON LOPETTAMISTUKI JA KAIKKIEN TUOTTAJIEN TUKEMINEN

Tuottajien työuupumus on otettava vakavasti. Jaksamisongelmat ovat lisääntyneet viime vuosina. Paineet kohdistuvat etenkin eläintiloihin, joissa on ilmoitettu enemmän pitkäaikaista väsymystä ja voimattomuutta kuin kasvinviljelytiloilla. Eläintuottajilla on tilojen kokoon nähden enemmän velkaa kuin kasvinviljelijöillä, ja tilojen koko kasvaa nopeammin. Työ on yleensä päätoimista, ja se työllistää tilallista ympärivuotisesti läpi vuorokauden.

Tilallisten jaksamista verottavat etenkin byrokratia ja kiire. Taloudellinen epävarmuus aiheuttaa huolta; maatalous- ja puutarhayritysten kannattavuus on ollut viime vuodet heikko. Kannatamme, että jakamis- ja yhteisötalouden mahdollisuuksia kartoitetaan. Viljelijöiden organisoitumista tulee tukea. Kasviperäiseen maataloustuotantoon siirryttäessä hyödynnetään yhteistyö: mahdollistetaan osuuskuntamuotoinen toiminta esimerkiksi jatkojalostamista ja koneita yhteiskäyttöä varten. Yhteiskäyttö vähentää aloitusinvestointien määrää ja madaltaa kynnystä ryhtyä tuottajaksi.

Lainapainotteisiin investointeihin ohjaava maataloustukijärjestelmä estää osaltaan kestävämpään tuotantoon siirtymistä. Eläinoikeuspuolue esittääkin, että eläintuotannolle luodaan lopettamistuki ja luopuville eläintuottajille lainojen anteeksiantohjelma, jonka kustannukset katetaan pääosin säästyvillä eläintuotannon tukimäärärahoilla.

JOKAISELLA YKSILÖLLÄ ON ITSEISARVO

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 13 artiklassa tunnustetaan eläinten asema tuntevina olentoina. Tämän tunnustaminen muuttaa perustavanlaatuisesti suhdettamme muunlajisiin eläimiin ja niille kuuluviin oikeuksiin. Emme aja eläimille ihmisoikeuksia, vaan tuntevan yksilön oikeutta lajityypilliseen elämään ja perusoikeuksien suojaan.

ITSEISARVO ON KIRJATTAVA LAKIIN

Eläimen itseisarvon kirjaaminen lakipykäliin on kustannusneutraali muutos. Eläimet on tunnustettu tunteviksi olennoiksi Euroopan unionin toimintaa ohjaavassa ohjelmassa. Tuntevilla olennoilla on itseisarvo, jota ei tarvitse perustella millään muulla arvolla. Niin kauan kuin eläinten itseisarvoa ja tiettyjä oikeuksia ei ole kirjattu lakiin, juristien ja viranomaisten on helpompi olla ottamatta eläinsuojelulainsäädäntöä vakavasti. Edellytämme, että eläinlakia täydennetään kyseisellä kirjauksella.

MUUNLAJISTEN ELÄINTEN PERUSTUSLAILLINEN ASEMA

Tuntevien yksilöiden etu ja yksilölliset tarpeet on otettava huomioon kaikessa päätöksenteossa, joka vaikuttaa olennaisesti niiden elinolosuhteisiin. Esimerkiksi eläinsuojelulainsäädännön vaatimusten täyttymiseen ei riitä eläinlajin lajityypillisten tarpeiden toteuttaminen, vaan asiaa tulee tarkastella myös yksilöllisesti. Eläinyksilöiden tulee olla lain edessä asianosaiskelpoisia. Edellytämme, että lainsäädännön on turvattava nämä ja muut muunlajisten eläinten perusoikeudet. Parhaiten tämä toteutuu perustuslain tasolla.

Eläinoikeuspuolue esittää, että muunlajisten eläinten perusoikeudet kirjataan Suomen perustuslakiin ja että perustuslain muutoksen edellyttämä prosessi käynnistetään jo tulevalla vaalikaudella. Esitämme muutostyön pohjaksi Suomen eläinoikeusjuristit ry:n laatimaa ja syyskuussa 2018 julkaisemaa luonnosehdotusta perusteluineen. (Ehdotuksen teksti on ladattavissa osoitteesta www.elaintenvuoro.fi.)

ELÄINSUOJELULAIN VÄLTÄMÄTTÖMÄT PARANNUKSET

Eläinoikeuspuolue edellyttää, että eläinlaissa säädetään parsinavetoista luopumisesta siirtymäajalla ja edellytetään taloudellisesti tuettua siirtymistä pihattonavetoihin, joissa lehmät saavat liikkua vapaasti laumassa. Lisäksi pihattolehmille pitäisi laissa turvata mahdollisuus oikeaan laiduntamiseen kesäkaudella.

Kaikki häkki- ja ritiläpohjaiset eläinten pitopaikat tulee kieltää kiireellisellä aikataululla. Pito-olosuhteissa tulee myös velvoittaa ottamaan huomioon jokaisen eläinlajin lajityypilliset käyttäytymistarpeet, kuten pesänrakennusvietti, tarve elää laumassa tai yksin, eläimen luontainen vuorokausirytmä ja niin edelleen. Jokaisella pidettävällä eläinyksilöllä tulee olla mahdollisuus toteuttaa näitä tarpeita samanaikaisesti. Hyvinvointikorvauksen saamiseksi tulee vastaisuudessa tuottajilta vaatia todellisia ja todennettuja eläinten hyvinvointia edistäviä parannuksia.

Eläinoikeuspuolueen kanta on, että kaikkiin teurastamoihin veloitetaan välittömästi asennettavaksi pakollinen kameravalvonta, jonka tallentaman materiaalin tulee olla julkista ja todistekelpoista mahdollisissa oikeudenkäynneissä, ja jota valvontaviranomaisten tulee tarkkailla säännöllisesti.

Eläinoikeuspuolue katsoo, että eläinkäsitteet ovat laajempia kuin pelkästään eläinsuojeluun liittyvät käytännön asiat, ja siksi olisi loogista, että eläinten asioiden parantajana ja edistäjänä toimisi *eläinasiavaltuutettu*. Termi olisi sekä viranhaltijan tehtäväkenttää paremmin kuvaava että sukupuolineutraali ammattinimike. Toimen vastuualueena olisi yleisellä tasolla eläinten hyvinvoinnin parantaminen eri yhteistyötahojen kanssa. Edellytämme valtakunnallisen eläinasiavaltuutetun viran perustamista alkavalla vaalikaudella.

KOHTI EETTISTÄ ELÄINSUHDETTA

Eläinsuhdettamme leimaa ajatus muunlajisten eläinten asemasta hyväksikäytettävänä hyödykkeinä. Eläinoikeuspuolueen yhteiskunnallisena päämääränä on luopua eläinten käytöstä elintarvikkeina. Siirtymäaikana elintarviketuotantoa varten kasvatettavia ja teurastettavia eläimiä tulee kohdella nykyistä paremmin, jotta niille voidaan edes elämänsä aikana tarjota lajityypilliset ja kärsimyksestä vapaat elinolosuhteet.

TURKISTARHAUS TULEE LAKKAUTTAA

Turkistarhaus on Suomessa yhä laillista toimintaa, vaikka eläinsuojelulakiin on kirjattu, että eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä ja että eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Tarhatut turkiseläimet ovat villieläimiä, jotka eivät pääse toteuttamaan lajityypillisiä tarpeitaan turkistarhojen olosuhteissa. Viime vuosina turkistarhauksen ovat kieltäneet: Hollanti, Intia, Japani, Kroatia, Tšekki, Norja, Luxemburg ja Belgia. Myös Saksa teki vuonna 2017 lainsäädäntönsä muutoksia, jotka lopettavat turkistarhauksen viidessä vuodessa. Turkistarhaus onkin kiellettävä Suomessa kokonaan välittömästi.

Edellisten ohella turkistarhaukseen käytettävien siitoseläinten vieminen Suomesta muihin maihin tulee kieltää. Tämä pitää toteuttaa niin, että tarhaajat eivät voi käyttää siirtymäaikaa hyväkseen lennättämällä eläimiään esimerkiksi Kiinaan.

Eläinoikeuspuolue ehdottaa, että elinkeinon kieltämisen yhteydessä turkistuottajia tuetaan uudelleen kouluttautumaan muille aloille.

SAIRAKSI JALOSTETTujen TUOTANTOELÄINLAJIEN KIELTÄMINEN JA YLIJALOSTUKSEEN PUUTTUMINEN

Nykyisen eläinsuojelulain mukaan jalostus, joka aiheuttaa tai saattaa aiheuttaa eläimelle kärsimystä tai vahingoittaa sitä, on kiellettyä. On erikoista, että jo vanhan eläinsuojelulain mukaan viranomaisilla on ollut mahdollisuus puuttua jalostukseen, mutta jättikettujen, broilerin ja koirien jalostukseen ei silti ole puututtu. Käytännössä tämä on ollut niin sanottu lain kuollut kirjain.

Suomessa teurastetaan kuukausittain lähes 7 miljoonaa broileria. Siipikarjanlihan tuotanto on kasvussa. Broilereiden nopea kasvu aiheuttaa terveyshaasteita. Vuonna 2017 eläinlääkäri Eija Kaukosen väitöstyötä varten tutkittiin yli satatuhatta broileria. Tutkimus on yksi maailman ensimmäisistä broileriemojen hyvinvointia selvittävistä tutkimuksista. Tutkimuksessa todettiin vakavia vaurioita teurasiässä kanalasta riippuen keskimäärin 64 prosentilla tutkituista broileriemoista. Nopeaksi jalostettu kasvu ja virikkeetön ympäristö heikentävät aiheuttavat broilereille kipuja ja apaattisuutta. Niillä on sydän- ja verenkierto-ongelmia. Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta broilerin jalostus ja elinolosuhteet ovat täysin kestävämmällä pohjalla, joten broilerin jalostus ja pitäminen tuotannossa tulee kieltää siirtymäajalla. Broileritilallisten siirtymistä muille aloille tulee tukea.

Eläinten haitalliseen jalostukseen pitää puuttua aikaisempaa konkreettisemmin. Esimerkiksi osa koiraroduista on edennyt jalostusvalintojen takia tilaan, jossa koko rodun ylläpito voidaan tulkita eläinsuojelurikokseksi. Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta tällaisten rotujen kieltäminen eläinsuojeluyhdistyksistä on täysin perusteltua.

VAIHTOEHTOJEN KEHITTÄMINEN ELÄINKOKEILLE

Suomessa tehdään vuosittain eläinkokeita 200 000 eläimelle, ja 250 000–300 000 eläintä tapetaan muissa tutkimukseen liittyvissä tarkoituksissa, kuten kudoksenäytteitä varten sekä siitoseläinten ja muuntogeenisen eläinkannan ylläpidossa. Eläinkokeet tuottavat eläimille huomattavaa kärsimystä. Koe-eläimiä tulee kohdella ja käsitellä samoja kunnioituksen ja arvokkuuden periaatteita noudattaen kuin muita eläimiä. Tavoitteeksi tulee ottaa eläinkokeista luopuminen. Koekäytössä olevat eläimet tulee välittömästi saada eläinlain piiriin.

Koe-eläimiä turvallisuustesteissä hyödyntäviä teollisuudenaloja on ohjattava poliittisesti käyttämään eläinkokeille vaihtoehtoisia testausmenetelmiä. Eläimillä tehdyt turvallisuustestit ovat useimmiten turhia, sillä niitä tehdään rutiinomaisesti ja niistä saatavat koetulokset ovat usein lajien eroavaisuuksien vuoksi ihmisten kannalta harhaanjohtavia. Eläinten koekäyttö on lope-

tettava lyhyen siirtymäajan puitteissa samoista syistä myös lääketieteessä: ihmisten sairauksien tutkiminen eläimillä tuottaa usein virheellistä ja huonosti sovellettavaa tietoa.

Tutkimukselle, jolla kehitetään ja jossa sovelletaan vaihtoehtoisia menetelmiä eläinkokeille, tulee myöntää lisärahoitusta vaalikauden budjeteissa. Vaihtoehtoiset menetelmät, kuten bioprintterillä tuotettava ihmiskudosta ja -ihoja jäljittelevät tulosteet ja sydänsolumalli vähentävät eläinkokeiden määrää ja tuottavat parempaa ihmisbiologiaan perustuvaa tiedettä.

Eläinten koekäytön yliopistollisessa perustutkimuksessa, kuten fysiologisten toimintojen ja geenien kartoituksessa, on perustuttava eläinten lajityypilliseen käyttäytymiseen, ja sen on hyödynnettävä myös eläimiä. Yleinen eläimille mahdollisesti saavutettava hyöty ei kuitenkaan oikeuta eläinyksilöiden käyttöä kivuliaissa tai stressaavissa koetilanteissa. Vaihtoehtoisia menetelmiä tulee löytää mahdollisimman nopeasti ja tuskalliset kokeet on lopetettava eläineettisin perustein, vaikkei korvaavia menetelmiä olisi vielä käytettävissä.

ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ TULEVILLE SUKUPOLVILLE

Ympäristön näkökulmasta Maan kantokykyä uhkaavat useat ihmisen aiheuttamat tekijät, jotka liittyvät tiiviisti luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen, ilmastonmuutokseen sekä typpikierron häiriöihin, joita erityisesti eläinperäisten tuotteiden valmistaminen ja kuluttaminen aiheuttavat. Koska merkittävin vastuu maapallomme tilasta on ihmisillä, myös suomalaisten on asetettava tehtävänsä kestäväen kehityksen tietoisina rakentajina ja toimijoina.

YMPÄRISTÖLLE HAITALLISTEN ELINKEINOTUKIEN ALASAJO

Valtion on vauhditettava ekologista uudistumista sekä annettava selvä signaali siitä, että ympäristön rasittamisen hinta tulee nousemaan, jotta kannusteet resurssitehokkuuteen paranevat.

Verotuksen tulee kohdistua entistä selkeämmin ympäristöä rasittavaan kulutukseen ja pääomavirtoihin. Lisääntyvän automatisaation tuoma lisäarvon kasvu ja tästä saatavat verotulot on käytettävä lyhentämättömänä ihmisten toimeentulon ja perusturvan varmistamiseen. Teollisuuden päästökauppakompensaatiosta ja energiatuista – kuten sähköveron palautuksista ja alemmista verokannoista –, jotka suoraan kannustavat energiankulutuksen ylläpitämiseen kestävämmällä tasolla, on luovuttava tulevilla vaalikaudella. Samoin erilaiset eläintuotannon tukimuodot ja muut ympäristölle haitalliset elinkeinotuet lähtien turpeen alennetusta verokannasta on asteittain lakkautettava.

On huomioitava, ettei edellä mainittujen tukien alasajo todennäköisesti johda valtion verotulojen kasvuun vastaavalla summalla. Kyseessä onkin ensisijaisesti ympäristönsuojelullinen ja ilmastopoliittinen arvovalinta.

LENTOVERO JA RAIDELIIKENTEN TUKEMINEN

Lentoliikenteen kasvu on jatkunut useita vuosikymmeniä. Vuoteen 2050 mennessä lentoliikenteen määrän pelkästään EU:n alueella arvioidaan kolminkertaistuvan. Lentämistä pitää alkaa rajoittaa; etenkin lyhyiden kotimaan matkojen lentämistä voitaisiin hillitä nopeasti lainsäädännöllä. Kotimaan lentoreiteille on olemassa muitakin liikkumisvaihtoehtoja, kuten linja-auto, juna ja yhteiskäyttöautot. Esimerkiksi Ruotsissa verotetaan jo kaikkea lentämistä. Progressiivinen lentovero voitaisiin toteuttaa niin, että harvoin lentävä maksaisi kevyempää veroa, mutta esimerkiksi yli viisi edestakaista lentoa vuodessa lentävä maksaisi päästöistään suuremman prosentuaalisen korvauksen. Sekä ympäristö- että liikennepoliittikan tavoitteena tulee olla fossiilisia polttoaineita kuluttavan lentämisen radikaali vähentäminen seuraavan neljän vuoden aikajaksolla.

Olisi tietysti tärkeää saada aikaan kansainvälinen lentovero, mutta emme voi odottaa sen toteutumista, vaan Suomen on toimittava itsenäisesti ja nopeasti kotimaassa ja edistää lentoliikenteen sääntelyä myös EU:ssa. Keskeisiä tekijöitä lentämisen lisääntymisessä EU:ssa on ollut lentopolttoaineen eli kerosiinin verovapaus sekä EU:n sisäisten lentojen alv-vapaus, joiden suora kokonaiskustannus menetettyinä verotuloina EU-alueella ennen ilmastovaikutuksia on noin 30 miljardia euroa vuosittain. Yksi Suomen EU-politiikan tavoitteista seuraavalla vaalikaudella tulee olla kummankin sisämarkkinoiden tukimuodon lopettaminen ja verotuoton ohjaaminen kansainvälisen raideliikenteen kehittämiseen.

Kotimaan lentämisen vähentämisen vuoksi tulee panostaa sujuviin ja kohtuuhintaisiin raideyhteyksiin myös toistaiseksi kannattamattomilla reiteillä.

IRTAUTUMINEN FOSSIILISISTA JA HIILINIELUJEN LISÄÄMINEN

Energiapolitiikassa on keskityttävä uusiutuviin energiamuotoihin. Maatalouden energiatuet tulee alkavalla vaalikaudella suunnata tukemaan siirtymää fossiilienergiasta uusiutuvaan energiaan. Uusien fossiilisia polttoaineita tai turvetta polttavien voimaloiden rakentaminen Suomeen on kiellettävä. Turpeen energiakäytöstä on kokonaisuudessaan luovuttava mahdollisimman nopeasti ja biokaasuautojen muuntamistuki laajennettava koskemaan myös maatalouden koneita.

Kiinteistöjen energiatehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä voidaan tukea tuomalla uusiutuvan energian käyttöä parantavat investoinnit kotilousvähenemisen piiriin. Vastaavasti voidaan suoraan tukea aurinkoenergian ja muun uusiutuvan energian tuotantoa julkisissa rakennuksissa sekä kaupallisissa kiinteistöissä.

Metsät ja suot on säilytettävä hiilensiojina. Jatkuvapeliteiseen metsänhoitoon siirtyminen vaatii valtion kannustinjärjestelmää

ja metsäammattilaisten uudelleen kouluttamista. Metsien hakkaamisen lisääminen ja käyttö lyhytikäisiin puutuotteisiin sekä bioenergiaan on yksiselitteisesti huono ratkaisu. Metsien hyödyntämisessä painopiste tulisi siirtää pitkäkestoisiin, korkean jalostusarvon tuotteisiin. Metsätaloudessa painopiste siirtyisi näin avohakkuista jatkuvan kasvatuksen menetelmään. Esimerkiksi valtion omistamilla alueilla tulee tulevalle vaalikaudella luopua metsälaissa tarkoitetuista uudistushakkuista.

Turve on suurin ja tehokkain maalla oleva hiilivarasto ja koko maailman toiseksi suurin hiilivarasto merten jälkeen. Soiden ennallistamisessa tapahtuva hiilivuodon tukkiminen voikin olla globaalissa mittakaavassa yksi tehokkaimmista yksittäisistä toimenpiteistä ilmastomuutoksen hillinnässä.

SUJUVAT LIKKUMISPALVELUT – RUUHKATTOMAMPAAN JA PÄÄSTÖTTÖMÄMPÄÄN LIKKUMISKULTTUURIIN

Päästöjen vähentäminen edellyttää suuria muutoksia liikkumistottumuksiin ja koko liikennejärjestelmään. Joukkoliikenteen sujuvuuden ja kattavuuden parantaminen sekä kevyen liikenteen edellytysten turvaaminen ovat olennainen osa kaupunkien kehittämistä. Kaupunkeja ei tule enää rakentaa yksityisautoilun ehdoilla; suunnittelu tulee tehdä kävely- ja pyöräteiden näkökulmasta, ja eniten saastuttavien ajoneuvotyyppien käyttöä kaupunkien keskustoissa tulee olla mahdollista rajoittaa viipymättä. Haja-asutusalueilla yksityisautoilu tulee kuitenkin yhä olemaan tarpeellinen liikkumismuoto.

Liikkuminen pitää sujuvoittaa ja joukkoistaa. Siellä, missä joukkoliikenne ei ole toimiva vaihtoehto, keskitytään auton käyttövoiman ja autokannan muuttamiseen. Kannatamme tarpeettoman liikkumisen vähentämistä eli enemmän teknologiavälitteistä kokoustamista ja työntekoa. Suomalaisten liikkumistarve on mahdollista ratkaista vähäisemmällä kulkuneuvojen määrällä. Kannatamme liikennepolitiikkaa, joka suosii yhteiskäyttöautoja, kaupunkipyöriä, sähköpyöriä ja toimivampaa junaliikennettä.

Yksi kustannustehokkaimmista tavoista vähentää Suomen päästöjä on bensalla ja dieselillä kulkevien polttomoottoriautojen mahdollisimman kattava korvaaminen sähköautoilla. Kannatamme bensa- ja dieselkäyttöisten henkilöautojen myyntikieltoa, joka tulisi voimaan vuonna 2027. Biopolttoaineet pitää varata ensisijaisesti raskaan liikenteen käyttöön, koska sen sähköistämisen on toistaiseksi vaikeampaa.

LOPPU TALOUSKASVURIIPPUVUUDELLE

Taloukasvu on onnistunut tuottamaan aitoa materiaalista yhteiskunnallista hyvää, vaikkakin taloukasvun myötä tapahtunut elintason nousu ei ole jakautunut yhteiskunnassa tasaisesti. Taloukasvua ei ole onnistuttu tuottamaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Rinnalleen taloukasvu on vaatinut jatkuvan energiankäytön kasvun, mikä on voitu luoda ympäristölle katastrofaalisin seurauksin ainoastaan uusiutumattomia energialähteitä käyttämällä. Kielteisten ympäristövaikutusten lisäksi yritystoiminnan ulkoisvaikutuksilla voi olla kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksiin. Yritykset ovat toiminnassaan voineet hyötyä lapsi- ja pakkotyöstä.

Totutuista esitys tavoista poiketen rajaton kasvu rajallisessa tilassa on kuitenkin mahdotonta: jos koko maailma vaurastuu samaa tahtia, tuloksena on väistämätön ja nopea resurssien ehtyminen. Näyttää selkeästi siltä, että nykyinen elämäntapamme rasittaa ympäristöämme ja uhkaa tulevaisuuttamme, minkä vuoksi vauraiden länsimaiden on suunnattava yhteiskuntapolitiikassa pois materiaalisista tavoitteista kohti uusia taloudellisia, sosiaalisia ja ekologisia päämääriä. Yhteiskunnasta on tunnistettava taloukasvuun pakottavia tekijöitä ja purkaa niitä.

Kestävämpien päämäärien saavuttamiseksi yrityksiä tulee poliittisella ohjauksella velvoittaa toimimaan vastuullisesti sisä- ja ulkomarkkinoilla. Yrityksiä on kannustettava toimimaan yhteiskunnallisen yrittäjyyden periaatteiden mukaisesti. Yhteiskunnallisessa yrittäjyydessä voiton tavoittelun sijaan ensisijainen päämäärä on jonkin yhteiskunnallisen ongelman ratkaisu, ja yhteiskunnalliset yritykset pyrkivät toimimaan sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Yhteiskunnallisten yritysten määritelmään sisältyvä periaate kyseenalaistaa liiketoiminnan ensisijainen päämäärä, eli voiton tuottaminen omistajille, on tärkeä askel rakennettaessa sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää yhteiskuntaa.

IHMISARVO KUULUU JOKAISELLE

Yhteiskunta on vauras ainoastaan silloin, kun se ei vie muilta yksilöiltä mahdollisuutta perustarpeiden ja kohtuullisen toimintakyvyn saavuttamiseen. Kaikkia ihmisiä tulee kohdella tasapuolisesti etniseen taustaan, ihonväriin, ikään, terveyteen, kansallisuuteen, kieleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoleen tai uskontoon katsomatta, sillä ilman ihmisten välistä tasa-arvoa ja demokratiaa sekä eläin- että ihmisoikeudet ovat pelkkää sanahelinää.

TUTKITUN TIEDON PERUSTEELLA TEHTÄVÄ PÄÄTÖKSENTEKO JA ILMASTOKASVATUS

Riippumaton, korkealaatuinen tutkimus ja tutkimukseen perustuva päätöksenteko ovat avoimen sivistisyhteiskunnan keskeisiä tekijöitä. Tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksen on taattava yliopistojen ja korkeakoulujen riippumattomuus, ja sitä on rahoituspuoleltaan rapautumisen seurauksena nostettava selkeästi nykytasosta. Tasa-arvonäkökulmasta on tärkeää, ettei korkeakoulutuksen maksuttomuudesta tingitä tulevaisuudessa. Korkeakoulutuksen lähtökohtana tulee olla hyvän yleissivistyksen takaavat, laaja-alaiset ja monitieteiset opinnot, ei ammatilliset putkitutkinnot. Vastaavasti perustutkimuksen asema tieteen kivijalkana tulee säilyä selkeänä: yritys- ja markkinalähtöinen tutkimus ei riitä.

Riippumattoman korkeakouluverkoston tulee saada järjestää perustoimintansa tavoilla, jotka keventävät tutkimus- ja opetushenkilökunnalle asetettuja hallintovaatimuksia, tuovat jatkuvuutta tutkimustoimintaan sekä vähentävät riippuvuutta ulkopuolisesta lyhytkestoisesta rahoituksesta ja tarvetta määräaikaisten virkojen ketjuttamiseen. Eläinoikeuspuolue esittää, että tulevilla vaalikaudella yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusta lisätään asteittain ja siirrytään kokonaisuudessaan ulkoa ohjatusta tulospohjaisesta rahoituksesta kohti vakaata perusrahoitusta.

Toisen asteen koulutus sijoittuu tärkeään ikävaiheeseen, jossa nuori tekee ensimmäistä kertaa aidosti itse päätöksiä elämästään. Mielekkäiden koulutuspolkujen laaja tarjonta ja opintojen ohjaus vähentävät tutkitusti koulutuksen keskeyttämisen tai yhteiskunnan ulkopuolelle jäämisen riskiä. Opintojen kustannukset ovat keskeisin syy toisen asteen koulutuksen keskeyttämiselle. Eläinoikeuspuolue edellyttää, että toisen asteen koulutus on opiskelijoille aina aidosti maksutonta.

TRANSLAIN UUDISTAMINEN JA KEHOLLINEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS

Kehollinen koskemattomuus sekä oman identiteettinsä määrittäminen ja suojaaminen on jokaiselle kuuluva oikeus, joka yhteiskunnan tulee taata mahdollisimman laajasti. Tulevilla vaalikaudella translaki tulee uudistaa siten, että oikeudellinen ja lääketieteellinen prosessi sukupuolen korjaamisessa eriytetään. Juridinen sukupuoli tulee voida vahvistaa henkilön oman ilmoituksen mukaisesti ja sukupuoltaan korjaavien pakkosterilisaatiosta tulee luopua välittömästi. Juridisen sukupuolen määrittelyyn tulee vaalikauden kuluessa myös ottaa käyttöön kolmas sukupuolikategoria. Vastaavasti rikoslain raiskauksen määritelmä on muutettava perustumaan keskeisesti suostumuksen puutteeseen.

Terveydenhoidon tulee aina perustua ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja sellaisen hoidon tarjoamiseen, jossa ilman henkilön omaa suostumusta ei tehdä toimia, joille ei ole olemassa lääketieteellistä perustetta. Kaikki lapsiin kohdistuvat ei-lääketieteelliset perusteet tehtävät operaatiot, kuten intersukupuolisuuden korjausyritykset, tulee kieltää. Vastavuoroisesti esimerkiksi henkilön omasta aloitteesta tapahtuvan sterilisaation kynnystä tulee madaltaa ja laskea operaation ikäraja täysi-ikäisyyden määritelmän mukaisesti 18 ikävuoteen.

TERVEYDENHUOLLON TASA-ARVOISUUS

Terveydenhuollon asiakasmaksut ovat yksi keskeisimpiä eriarvoisuutta tuottavista tekijöistä vaikeuttaessaan hoitoon hakeutumista ja palvelujen tarpeenmukaista käyttöä ja niistä tuleekin viipymättä luopua. Yhtä lailla lääkekorvausjärjestelmän tulee olla tasolla, joka takaa sen, että kaikkien pienituloisimpienkin on mahdollista hoitaa terveyttään ilman taloudellista riskiä joutua tinkimään muista perustarpeistaan.

Perusterveydenhuollon jakautuminen kolmeen erilliseen kanavaan – terveyskeskuksiin, työterveydenhuoltoon ja yksityisille lääkäriasemille – on omiaan jättämään heikommassa asemassa olevat työssäkäyvät ja koulutetumpaa kansanosaa huonompaan asemaan. Terveyskeskukset ovat ainoana kaikille avoin palvelukanava ja usein ainoa mahdollinen paikka saada hoitoa, joten niiden resurssien, saavutettavuuden ja maksuttomuuden takaamisen tulee muodostua yhdeksi suomalaisen sosiaali- ja

terveyspolitiikan prioriteetiksi riippumatta kulloisestakin sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän hallintomallista. Myös erilaiset matalan kynnyksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat tärkeitä ennaltaehkäisevän ja tasa-arvoisen luonteen-
sa vuoksi. Oikeus terveyteen on kaikille kuuluva ihmisoikeus. Eläinoikeuspuolue katsoo, ettei julkista terveydenhuoltoa ole millään sektorilla syytä rajoittaa byrokraattisin perustein esimerkiksi paperittomilta henkilöiltä.

Eläinperäisten tuotteiden tukemisen vähentämistä puoltaa myös se, että epäterveellisten ruokavalioiden tukeminen lisää sairauksien todennäköisyyttä sekä aiheuttaa tarpeettomia sosiaalisia ja taloudellisia kustannuksia.

MUUTTUVA TYÖ JA TYÖAJAN LYHENTÄMINEN

Poliittisen päätöksenteon taustalla on tunnustettava yhteiskunnallinen muutos niin työ- kuin perhe-elämässä: ihmisten ja perheiden tilanteet ovat moninaiset ja vaihtelevat. Suomalaiset perheet ovat monimuotoisia, ja tämä on otettava politiikassa huomioon: on yhden vanhemman perheitä, uusperheitä, sateenkaariperheitä, adoptioperheitä, sijais- ja tukiperheitä, kahden kulttuurin perheitä, monikkoperheitä, tahattomasti lapsettomia perheitä ja vapaaehtoisesti lapsettomia perheitä.

Tarvitsemme muuttuvan työ- ja perhe-elämän tarpeisiin joustavia ratkaisuja, joita ovat muun muassa vanhemmuuden (niin biologisen, sosiaalisen kuin sijaisvanhemmuuden) tukeminen ja perhevapaiden yhdenvertaisuus. Työn ja perheen yhteensovittaminen on tehtävä mahdolliseksi perhemuodosta riippumatta. Nykyinen perhevapaiden ja kotihoidontuen malli kaipaa uudistamista jo alkavalla vaalikaudella. Mallin on otettava huomioon monimuotoiset perheet yksinhuoltajaperheistä sateenkaariperheisiin. Uuden mallin tulee mahdollistaa vapaiden joustava käyttö niin yhden vanhemman kuin kahden vanhemman perheissä sukupuolesta riippumatta ja olla tutkitusti lapsen kehitykselle optimaalinen. Mallissa on huomioitava, että vanhempi voi tarvittaessa siirtää perhevapaa- tai tukiosuudestaan riittävän osan toiselle vanhemmalle, puolisolleen tai muulle läheiselle, joka vastaa lapsen hoidosta. Uudistuksen ensisijaisena tarkoituksena ei tule olla työllisyysasteen nostaminen vaan lapsen hoivan järjestäminen ja perheiden mahdollisuus järjestää hoiva ja työ tasa-arvoisesti. Eläinoikeuspuolue ei edellytä, että uudistuksen tulee olla kustannusneutraali.

Työn vähentämisestä on tultava poliittinen ideaali. Tutkimusten mukaan luovuuttaan jatkuvasti käyttävä ihminen pystyy olemaan tuottava enintään kuusi tuntia päivässä. Työnteon vähentäminen vähentää stressiä, lisää tyytyväisyyttä ja vähentää eriarvoisuutta. Työajan lyhentäminen auttaisi perheen ja työn yhteensovittamisessa, ehkäisi työuupumusta ja tasaisi palkattoman kotityön jakautumista.

Esitämme yleistä siirtymistä kohti 30-tuntista työviikkoa. Lyhyemmän työpäivän tai lyhyemmän työviikon edistäminen on ehdotus mielekkään työnteon ja merkityksellisen vapaa-ajan puolesta.

PERUSTULO – IRTAUTUMINEN SUORITEPOHJAISESTA SOSIAALITURVASTA

Oikein mitoitettuna työ edistää niin yksilöiden kuin perheiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Työn määritelmässä on kuitenkin otettava huomioon myös muu kuin perinteinen palkkatyö. Palkatonta työtä ja vapaaehtoistyötä on arvoistettava, ja sitä ei voi mitata pelkästään luvuin: vapaaehtoistyö vaikuttaa tutkitusti positiivisesti terveyteen, yhteisöllisyyteen, yksinäisyyden negatiivisten vaikutusten ja eriarvoisuuden vähenemiseen. Samalla on selvää, että työn yhä voimakkaampi automatisoituminen ja tekniikan kehittyminen kaikilla sektoreilla tulee muuttamaan merkittävästi suhtautumistamme työntekoon. Yhteiskunnan työkeskeisyydestä onkin luovuttava, ja työsuorituksen linkittäminen yksilön ihmisarvoon, elantoon tai selviytymiseen tulee purkaa.

Ihmisvoimin tehtävän työn vähentyessä palkkatyön rooli yksilön tulonlähteenä ja identiteetin rakentajana tulee vähenemään. Sosiaaliturvan tulonsiirtoja tulee muuttaa vastikkeettomaan, yksilön perustoimeentulon takaamaan perustuloon. Perustulon rinnalla tulee kuitenkin edelleen säilyttää hyvinvointiyhteiskuntaan kuuluvat sosiaalipalvelut.

Perustulo mahdollistaa myös joustavat siirtymät erilaisissa elämänvaiheissa palkkatyön, yrittäjyyden, opiskelun, lasten kotihoidon ja esimerkiksi luovan harrastamisen välillä. Itsessään tärkeä peruste on myös ihmisten vapausasteen lisääminen, ja ihmisvoimin tehtävän työn kokonaismäärän vähenemistä ei pitäisikään nähdä yhteiskunnallisena uhkana vaan mahdollisuutena sen kehittämiseksi. Perustulo on askel kohti yhteiskuntaa, jossa palkkatyö ei ole olemassaoloamme olennaisesti määrittävä tekijä.

Perustulolla voidaan yksinkertaistaa nykyistä tukijärjestelmää ja antaa yksilöille turvaa yllättävien muutosten kuten työttö-

myyden tai yritystoiminnan epäonnistumisen kohdalla. Eläinoikeuspuolue edellyttää, että tulevilla vaalikaudella on tehtävä vähintään laajempi kokeilu perustulosta. Kokeiluun osallistuvien määrää on laajennettava, ja mukaan on otettava useampia ihmisryhmiä. Perustulo tulee laajentaa koskemaan kaikkia täysikäisiä. Olennaista on se, että kiinnitetään huomiota eriarvoisuuden vähentämiseen ja vapauden lisääntymiseen.

INHIMILLINEN PÄIHDEPOLITIikka

Päihdepolitiikassa käytettävien keinojen tulee olla enemmän sosiaali- ja terveydenhuollon keinoja kuin rikoslain käyttäminen ja rankaiseminen. Huuhausaineita koskevan lain ja päihdepolitiikan lähtökohdaksi tulee ottaa huuhausaineista johtuvien haittojen vähentäminen huuhausaineiden käytön estämisen sijasta.

Johtavat ihmisoikeus- ja terveyden alan järjestöt, kuten Maailman terveysjärjestö, Kansainvälinen punainen risti ja Suomessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ovat esittäneet huuhausaineiden käytön dekriminialisointia. Maissa joissa huuhausaineiden käytön rangaistavuudesta on luovuttu, huuhausaineiden käyttö ei ole kasvanut, mutta sen sijaan esimerkiksi hiv- ja aids-diagnoosien ja huuhausaineista johtuvien kuolemien määrä on laskenut. Asiantuntijajärjestöjen ehdotusten mukaisesti EOP kannattaa huuhausaineiden käytön rangaistavuudesta luopumista. Vastavuoroisesti ehdotamme kaikkien päihteiden mainos-tamisen kieltoa.

Kannabiksen osalta tulee tulevilla vaalikaudella siirtyä kohti laillistamista. Kannabiksen asema maailmalla on muuttumassa nopeasti, ja eri puolilla maailmaa kannabis on jo laillistettu. Suomea lähimpänä verrokkina näistä maista on Kanada, josta voidaan hakea toimintamallia kannabiksen laillistamiseen. Kannabiksen laillistettu tuotanto ja myynti mahdollistaa kannabiksen laadun valvonnan, mikä lisää käyttäjien turvallisuutta ja vähentää käytöstä aiheutuvia haittoja. Laillistaminen sallii myös kannabistuotteiden verottamisen. Laajentunutta veropohjaa voidaan käyttää huuhausaineiden käytöstä johtuvien haittojen vähentämiseen.

Huuhausaineiden käytön dekriminialisoinnin lisäksi ruiskujen vaihto-ohjelma tulee laajentaa koko maan kattavaksi ja pakolliseksi kaikissa kunnissa. Eläinoikeuspuolue katsoo, ettei huuhausaineiden haittojen ehkäisyä tule nähdä vain kustannuksina vaan investointina, jolla edistetään yhteiskunnan jäsenten integroitumista ja hyvinvointia.

IKÄÄNTYVÄ VÄESTÖ

lääkille ihmisille kuuluu oikeus hyvään hoitoon, joka toteutetaan ammattitaitoisesti ja hyvinvointia edistävässä ja ihmistä arvostavassa ilmapiirissä. Työn tulee olla myös vanhustyön työntekijöille voimavara eikä heidän terveyttään tai hyvinvointiaan heikentävä tekijä.

Tulevaisuudessa vanhustyön haasteet lisääntyvät väestön ikääntymisen myötä. Apua tilanteeseen ei saada palveluita yksityistämällä. Ikääntyvien ihmisten palveluiden yksityistäminen on sekä Suomessa että Ruotsissa johtanut palveluiden kattavuuden laskuun ja tämä kehitys tuleekin välittömästi pysäyttää ja panostus siirtää kunnallisiin palveluihin. Eläinoikeuspuolue katsoo, ettei vanhustyön hoitajamitoituksia myöskään voi enää laskea, vaan niitä tulee jo tulevilla vaalikaudella nostaa ja mitoituksessa ottaa lukuun vain varsinaista hoitotyötä tekevä henkilöstö. Uusia menetelmiä vanhustyöhön tulee etsiä kehittämishankkeissa; hyviksi havaittujen toimintamallien ja käytäntöjen leviäminen ja jatkuminen tulee mahdollistaa riittävillä taloudellisilla investoinneilla. Hoitoalalle tulee palauttaa soveltuvuustestit ja oppilaitoksille tulee antaa mahdollisuus jättää valitsematta koulutukseen hoitoalalle selkeästi sopimaton henkilö.

EOP esittää, että valtakunnallisesti ikääntyvien ihmisten asemaa puolustamaan ja parantamaan tulee perustaa vanhusasia-valtuutetun virka. Vanhustyö, kuten kaikki sosiaali- ja terveysalan työ, on ajoittain fyysisesti, sosiaalisesti ja henkisesti hyvin raskasta ja samalla yhteiskunnalle mittaamattoman arvokasta, minkä vuoksi alan arvostusta on nostettava lisäämällä vanhustyön rahoitusta ja nostamalla alan palkkoja. Väestön ikääntymisen myötä alalle tullaan tarvitsemaan lisää työntekijöitä ja korotetulla palkkatasolla voidaan lisätä alan vetovoimaa.

Edellisten lisäksi myös asuntorakentamisessa tulee ottaa huomioon ikääntyvän väestön tarpeet, kuten asuntojen sijainti lähellä palveluita, esteettömyys ja saavutettava hinta. Valtion tulee osoittaa rahoitusta ikäihmisten tarpeita huomioivaan rakentamiseen ja tyhjillään olevien esteellisten asuntojen korjausrakentamiseen ja jälkiasennettaviin hisseihin. Ikääntyneiden ihmisten yksinäisyyteen tulee reagoida edistämällä kaikille ikäryhmille sopivaa asumista, kuten jaettua asumista, monisukupolvisia asumismuotoja ja yhteisöasumista.

INHIMILLINEN ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka

Suomi on pienenä valtiona erityisen riippuvainen kansainvälisen järjestelmän toiminnasta ja yhteistyöstä muiden valtioiden kanssa. Ulkopoliittikkamme kantavana ohjenuorana tulee olla ihmisoikeuksien kunnioitus sekä pyrkimys tasapainon löytämiseen meidän ja muiden välille. Konfliktien ehkäisyyn perustuva turvallisuuspolitiikka on myös eläinoikeuspolitiikkaa, sillä ihmisten väliset konfliktit ovat ihmisten lisäksi aina uhka kaikille alueen eläimille sekä niiden elinympäristöille.

IHMISTEN VAPAA LIKKUVUUS JA SUOMEN TURVAPAikkAPOLITIikka

Periaatteellisella tasolla ihmisten vapaa liikkuvuus on yksi tärkeimmistä perusoikeuksista. Eläinoikeuspuolue ei näe perusteita sille, miksi kansalaisuuden tai syntyperän tulisi rajoittaa yksilön liikkumista, työntekoa tai asuinpaikan valintaa valtion tai valtioliittojen rajojen yli. Myös elintason tai elinolosuhteiden parantamiseen tähtäävä siirtolaisuus on ihmisoikeusnäkökulmasta aina oikeutettua. Yhtenä ulkopoliittikkamme tavoitteena tuleeekin tulevilla vaalikaudella olla Euroopan ulkorajoille rakentuneen, eriarvoisuutta lisäävän muurin asteittainen purkaminen ja tänne suuntautuvan siirtolaisuuden merkittävä helpottaminen.

Akuutisti hädänalaisten auttaminen on osa empaattista ja solidaarista kehitys- ja ulkopoliittikkaa. Tähän sisältyy myös oikeus turvapaikan hakemiseen tilanteissa, joissa ihmisten kotimaa ei poliittisen tai muun henkilön turvallisuutta vaarantavan tilanteen vuoksi ole heille turvallinen. EOP edellyttää, että Suomen tulee vaalikauden kuluessa lisätä ympäristöpakolaisuus osaksi pakolaisuuden määritelmää, parantaa perustavanlaatuisesti turvapaikanhakijan oikeusturvaa hakemuksen käsittelyprosessin aikana, helpottaa perheenyhdistämistä sekä nostaa vuosittainen pakolaiskiintiömme vähintään samalle tasolle kuin naapurimaassamme Ruotsissa.

PROAKTIIVINEN OTE RAUHAN EDISTÄMISEEN

Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta turvallisuuspolitiikkamme tulee perustua ensisijaisesti konfliktien ennaltaehkäisyyn ja aktiiviseen työhön rauhan ja ihmisoikeuksien edistämiseksi sekä lähialueillamme että globaalisti. Perinteisen sotilaallisten uhkien ohella on huomioitava paitsi ympäristöuhkien ja ilmastonmuutoksen vaikutus kriisien alullepanijana, myös uudenlaisen kyberhyökkäysten ja propagandavaikuttamisen kaltaiset turvallisuusuhat, joita ei ratkaista enää aseellisin puolustuskeinoin. Näihin varautuminen vaatii tulevilla vaalikaudella ympäristöpolitiikan tuomista ulkopoliittikan keskiöön sekä panostamista kyberturvallisuuteen ja kansalaisten asenne- ja mediakasvatukseen.

Edistääksemme myös kolmannen sektorin rauhantyötä tulee opetus- ja kulttuuriministeriön rauhan- ja ihmisoikeusjärjestöille myönnettäviä järjestötukia korottaa vaalikauden aikana merkittävästi.

Kansainvälinen asekauppa ruokkii todistetusti konflikteja sekä lisää alueellista köyhyyttä ja eriarvoisuutta kriisialueilla. Kauppapolitiikassa Suomen onkin alkavalla vaalikaudella pyrittävä ajamaan uusia ja entistä laajempia kaupan rajoituksia sekä aseteknologia- ja -tyyppiperustaisesti että maantieteellisesti. Tämä tarkoittaa myös valtionyhtiöiden yksipuolista vetäytymistä aseteknologian myynnistä nykyisten kauppasopimusten umpeuduttua sekä välitöntä luopumista puolustusteollisuuden vientituista. Valitettavasti asevientimme on viime vuosina suuntautunut yhä enenevässä määrin sotaa käyviin ja ihmisoikeusloukkauksiin syyllystyviin maihin muun muassa Lähi-idässä. EOP katsoo, että Suomen tulee välittömästi lopettaa asekauppa ja muu aseellinen yhteistyö aseellisten konfliktien osapuolien kanssa, mikäli haluamme ottaa kansainväliset sitouksemme ja roolimme kansainvälisen rauhan edistäjänä vakavasti. Myös sekä ilmavoimien hävittäjähankinnat että merivoimien uusien taistelualusten hankinta ja tarve tulee arvioida uudelleen.

ASEVELVOLLISUUDEN EPÄTASA-ARVOISUUS

Eläinoikeuspuolueen näkemys on, että nykyinen asevelvollisuusjärjestelmä ei ole ihmisoikeuksia kunnioittava tapa maanpuolustuksen järjestämiseen. Ongelmallista on palveluksen pakollisuus, palvelusvelvoitteen kohdistuminen mielivaltaisesti vain osalle kansalaisista sekä eri palvelusmuotojen epätasa-arvoinen asema esimerkiksi palvelusajan pituuden suhteen. Siirtyäksemme kohti parlamentaarisen valvonnan alaista ammattiarmeijaa täydennettynä rajatulla vapaaehtoisreservillä, tulee nykyisen mallisesta järjestelmästä siirtyä ensivaiheessa entistä selektiivisempään, sukupuolineutraaliin ja vapaaehtoisuuteen perustuvaan asevelvollisuuteen jo tulevilla vaalikaudella. Samassa yhteydessä tulee luopua asevelvollisuudesta kieltäytymisen rankaisemisesta.